

**«Այսօր ԼՂ-ն ճանաչման խնդիր ունի,
ինչը կաղ թե ուժ լուծվելու է»**
*ՀՀ նախագահը հայտնել է իր պատությունը
Երիտասարդներին*

Նախազարդ Աերժ Սարգսյանը օգոստոսի 20-ին «Սեւան» ազգային ղարձի տարածում հանդիպել է «Միասին» Երիտասարդական շարժման կողմից Երրորդ տարին անընդմեջ անցկացվող «Միասին-2011» համահայկական Երիտասարդական կրթական ֆորումի նախակիցներին: «Միասին-2011» ֆորումի նախակիցներին միացել էին նաև «Արդ տուն» ծրագրի ցանցակուում Հայաստանու գՏնվող սիյութեահայ Երիտասարդները: Հանրաբետորքային ղեկավարը գոհումակությամբ է նշել, որ արդեն ուղղությունը մեկ ամիս սարքեր միջոցառումների ցանցականերում հանդիպումներ է ունենում Երիտասարդների հետ, ինչը ոգեւորիչ է: «Երբ մեր Երիտասարդները կարողանում են ինքնակազմակերպվել, բարձրացնել իրենց հոգող հարցեր, կարողանում են մի խնդրի ուղարկություններ լուրջ կամ պատճեններ առաջ տանել, աղայ դա միայն ողջունելի է: Յանկանում են, որ ձեր նվիրվածությունը մեր Երկրին լինի հարաւել: Մեր ուժը մեր նվիրվածությունն է մեր հայրենիքին, մեր ազգային գաղափարներին, մեր աղագային: Այս, որ մենք ուս լավ աղագա ենք ունենալու, ես բացաձակացնե չեմ կասկածում», նշել է նախազարդ՝ այսուհետեւ ղատասահմանել Երիտասարդների հարցերին:

Լ Հ իմանախնդրի կարգավորումն
հեռանկաների մասին Երիտասարդ-
ներից մեկի հարցին՝ նախազարդ
մասնավորաբես ասել է. «Խնդիրն
իրեն քարդ է. քարդ, որը վիճելու ցա-
վուն է բոլոր կողմերի համար եւ ինր
արմաններ ունի: Տասնյակ տարիներ-
ին ընթացիում ադրբեջանցի ժողովր-
դին ներշնչել են, որ Դարարախն
ադրբեջանական է, եւ իման առա-
մեծ բարոյթայն ապօտ են կանգ-
նած Ադրբեջանի ղեկավարները, ո-
րովիճելու երթի չեն փորձել, ցալիր,
իման էլ չեն փորձում իրենց ժողովր-
դի հետ լինել անկեղծ, բայց խոսակ-
ցություն կարել եւ ասել՝ գիտե՞՞, ժո-
ղովուրդ, այդ հոդը հայկական է,
այդտեղ դարերով հայեր են ապրել,
եւ լավ կիմի, ու առաջին հերթին
դա բխում է մեր շահերից, որ հար-
գենին այդ նարդկանց ազատությունը,
որ նրան էլ երջանիկ ապրեն, մենք էլ:
Կատա եմ դրա ժամանակը զայու-
թ: Որքան էլ ոժվար լինի, մենք դար-
սավոր ենք խնդիրի խաղաղ լուծման
բանալին գտնել: Մենք ասելով նկա-
տի ունեն ն՛ Դարարախնը, եւ Դայա-
սանը, եւ Ադրբեջանը: Թեեւ, կրկ-
նում եմ, հակաբես քարդ գործու-
թաց է: Խնչեն կարդ է քարդ չի-
մել, երբ բարացիորեն ամեն օր Ադր-

Գրեթե նախորդ շաբաթվա սկզ-
բից մինչեւ երեկ Արաքիրի վարչա-
կան շքանուու աղբարկերի նու
այստիս կույսեր էին գոյացել, որ
անկասկած էր մի բան օր աղբահա-
նության բացակայության արդյուն-
քու: Եղանակն էլ մի կարգին նորաս-
տուու էր զարգահոնության տարած-
մանը, այնուա որ անզամ աղբա-
կույսերի նու կորած աղբատերին
ճոշենալ չէր լինուու:

Երեկ աղքահանության խնդիրն է անդրադարձել Երեւանի բաղադրամատարանի կայտքի, հերթական աշխատանքները խորհրդակցությանը Կարեն Կարապետյանը «հնչեցրել է Արարակիր Վարչական ցջանում ստեղծված իրավիճակի հարցը»: Հայ այդմ, Մարգարիթի սամնարման ձեռնարկությանը դատականող մեթենամեխանիզմների մի մասի խափանման հետևանորով վարչական ցջանում աղքահանության



թեզանի դեկավարների ուութերից հակահյկական խսուեր են հնչում, երբ հետևողականորեն ատելուրյուն է բարովիւմ: Գիտե՞՞, մեր սերունդը մի տեսակ հարմարվել է դրան, որովհետեւ սա առաջին տարին չէ՝ կարծես նույն ճայնասկավառակն է ողբավում. դարձամբ մենք որոշակի նոր եելէցներ են նեշտեր գալիս: Դուք, իհարկե, չեմ կարող իհաւել, բայց ձեր ծննդները, ձեր ավագ բարեկամները դեմք է որ իհան 90-ական թվականների սկզբները, երբ Աղրեցանի նախագանձներ՝ Այսպ Սուրբալիրով, Արուվազ Էլիթեյը, այս նույն դաշտուրյունն էին դաշնում թե հնչան հզոր է Աղրեցանը եւ ինչքան բույլ են Հայաստանը ու Ղարաբաղը, թե հնչան շատ են աղրեցանցիները եւ ինչքան ժի են հայերը: Քիմա էլ նույն դաշնուրյունն է, այդինք չէ: Աղրեցանի նախագահն անընդհատ հայտարարում է, որ Աղրեցանը շատ փող ունի, սնտեսալիս հզոր է, Աղրեցանում 9 միլիոն են, Հայաստանում մարդ չի մնացել եւ այլն: Աղրեցանը ունեցել է ընդամենը մեկ նախագահ, որ շատ թե ժի իրաւսական էր խոսում: Մնացած բոլորը խոսում էին այսօվա դես: Ի՞նչ եղավ արդյունքը: Բոլորն էլ շատ լավ գիտե՞մ իհան եղավ: Ես վստահ եմ, որ ռազմական գործողությունները ոչ մի տեղ տանող ճանապարհ են: Կակ Աղրեցանն այսօր ի վհաճակի չէ ռազմական գերակշռություն ունենալու մեր նկատմամբ: Զեզմից ովկ է եղել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետուրյունում: Արդյոյ այսեղ ժամանակ եմ որեւէ մեկի, որ կասկածել է, որ իրմին իմբոնուրյուն մետուրյուն են: Իհարկե ոչ: Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդը վաղուց արդեն հիմնուրուցել է ու իմբն էլ իհմա սնօրինում է իր ճամաստահր: Կամ այսօր Լեռ-

նային Ղարաբաղի Հանրապետությունը ճանաչված լինելու խնդիր ունի, ինչը վաղ թե ուս լուծվելու է։ Այլ հարց է, թե ե՞րբ, որովհետեւ ինչ- ժամ շուրջ, այնքան ավելի լավ եւ Ադրբեջանի, եւ Ղայաստանի, եւ Ղարաբաղի համար։

Ադրբեջանի ԱԳՆ-ը՝ առաջին փառուղարի մակարդակով դատաս- խանել է ՀՀ նախագահի այս հայ- տարարությանը։ Ղարեան Երկրի ԱԳՆ-ի ճանունը նախկին փառու- ղար ելիս Փոլուխովի՝ ՀԿԴ-ում Ադրբեջանի դեսպան նշանակվել- լուց հետո մասնագիտական առա- ջընթաց աղթած ուն էլման Արդրու- լատի, որը հենց՝ ԱԳՆ առաջին փառ- ուղար է, նետ է. «Փոխանակ իր ժողովրդին խաղաղության կոչ ա- նելուն՝ Սարգսյանը կոչ է անում ծայ- րահեղությամ, ինչը հակասում է ԵՎՀԿ Սիմակի խմբի համանախա- զահող Երկրների նախագահների դոկումենտական հայտարարությանը։ Այս- տիսի հայտարարություններով Սար- գսյանը ցուց է տալիս իր հրական նորատակները, որ չի փնտրում խա- ղաղություն եւ չի դատարասկում փոխելի իր ոչ կառուցողական դիրի- րուումը։» Իհարկե, եթ իլիամ Արե- ւը, անգամ դդրոցականների հետ հանդիման ժամանակ, անգամ իր անմանույթ ուղերձներում նույն է, որ «դատեազնը դեռ չի ավարտվել, եւ յուրաքանչյուր աղբեջանցու օղա- տակն է կյանքի գննի ազատագել Ղարաբաղը», իր ժողովրդում խա- ղաղության կոչ է անում՝ ճիշտ այն- տես, ինչեն հորդուում է Մինսկի խմբի համանախագահությունը։ Այս ամենն, անուուց, դեռ կարող է չիմանալ Արդրուլատը. ճարդ առա- ջին անգամ դատի ունի խոսել Երկրի անունից՝ Երկրի հասցեին, հականաբար «Ծփորվել» է։

5. U.

ԱՐԱԲԿԻՒՆ՝ աղքակույսի մեջ



կազմակերպման խնդիրներ են առաջացել:

Տարեսական ակտիվությունն աճել է 7 տոկոսով

Հիմնականուն զյուղանութեալքյան շնորհիլ

Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայության հրադարակած 2011-ի հոլիս ամսվա սոցիալ-ընտեսական ցուցանիշների համաձայն՝ Հայաստանի ընտեսական ակտիվության ցուցանիշը (ՏԱՑ) նախորդ տարվա հոլիսի համեմատ գրանցել է 7 տոկոս աճ: Հոլիսի նկատմամբ հոլիսին արձանագրական աճը կազմել է 13 տոկոս: Քետեղնենք, որ սկսած այս տարվանից, վիճակագրական ծառայությունն անցնում է մակրտնտեսական ցուցանիշների հավաքնան, հրադարակման եւ ամփոփման նոր մեթոդի: Սասնավորապես դադարեցվում է համախառն ներին արդյունիքի (ԴՆԱ) ամսական հաշվարկումը, իսկ որդես ընտեսության վիճակը գնահատող ամսական ցուցանիշ ներկայացվելու է ընտեսական ակտիվության ցուցանիշը:

Նկատմամբ՝ 7,7 տոկոս: Եթե կրատենարդի աճել է 6,7 տոկոսով, իսկ հոլիսի նկատմամբ՝ 4,1 տոկոսով:

Արտադրին առեւտրացանառությունը 2011-ի հոլիսին 2010-ի հոլիսի նկատմամբ ավելացել է 3,5 տոկոսով և կազմել 408 մլն դոլար: Արտահանումը կազմել է 106,3 մլն դոլար՝ արձանագրելով 33 տոկոս աճ, իսկ հոլիսին հոլիսի նկատմամբ՝ 8,1 տոկոս աճ: Ներուծումը կազմել է 301,7 մլն դոլար, նախորդ տարվա հոլիսի համեմատ նվազելով 4 տոկոսով, իսկ այս տարվա հոլիսի համեմատ՝ 7,3 տոկոսով: Արտադրին առեւտրի բացասական հաշվեկշռը հոլիսին կազմել է 195,4 մլն դոլար, այսինքն՝ փոփոխությունը բարելավվել է հոլիսին արձանագրված 210 մլն դոլարի եւ մայիսի 246 մլն դոլարի համեմատ:

Տնտեսության ծյուլերից արդյունաբերությունը նախորդ տարվա հովհանքի համեմատ աճել է 10,2 տոկոս, իսկ հունիսի նկատմամբ՝ 6,7 տոկոսով։ Գյուղատնտեսության արտադրանքի ծավալը նախորդ տարվա հունիսի համեմատ զգալի աճ է ունեցել՝ 32,4 տոկոսով, իսկ այս տարվա հունիսի նկատմամբ՝ 66,2 տոկոսով։ Հիմարարությունը հովհանքին արձանագրել է 32,2 տոկոս անկում, իսկ այս տարվա հունիսի համեմատ՝ 10,8 տոկոսով։

Սանրածախ առեւտրում արձանագրվել է 5,9 տոկոս աճ անցյալ տարվա հունիսի համեմատ, իսկ այս տարվա հունիսի նկատմամբ՝ 5,4 տոկոս աճ: Ծառայությունների ոլորտում անցյալ տարվա հունիսի նկատմամբ աճը կազմել է 5,3 տոկոս, իսկ սպառական երեսների մասմասականությունը՝ 5,2 տոկոս:

Առ Սահմանադրություն 1992 թվականի մայիսի 25-ին ընդունվել է ՀՀ օրենսդրություն՝ պահպանական պահանջման մասին:

Կուսակիցը սեղադրաս է ներկայացրել ՇՈԱԿ ամենազետ Հարություն Առաքելյանին

«Ազգ» օրաթերթի հոլովիսի 27-ի համարը, որտեղ «Մրն է ՀՅԱԿի դրոբ-լեմը, կամ «անշարժ գոլցի» շարժման շարունակությունը» վերնագրով հոդվածում անդրադարձել էին կուսակցությունում տեղի ունեցող մեթենայություններին: Սոնա Տռուգանի փոխանցնամք՝ նամակն ու հոդվածը օգոստոսի 19-ին փոխանցվել են ոստիկանություն՝ ստուգելու ներկայացված տեղեկությունների համադաշտախանությունն իրականությանը:

**«ԱԶԳ» ՕՐԱՅԵՐՈՅ
ՀՐԱՏԱՎԱԿՆԵԹԱՆ Ի ՏՐԻ
ՂԲԸՆԱԳԻՐ Եւ ՀՐԱՏԱՎԱԿԻՑ
«ԱԶԳ ՕՐԱՅԵՐՈ» ՍՊԸ**
Երևան 0010, Հանրապետութեան 47
ֆաստ 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com

Տեղերում չի էլ իրականացվել օրեր ժարումնեկ, այսինքն՝ կամ Արարկիրի սաննագրման ձեռնարկության մեջենամեխանիզմները բոլորն էին անսարք, կամ սարին վիճակում եղածներն էլ փողոցներում չեն հայտնվել։
Այդուհանդեռ, բաղադրեցն,

Հուսան, որ խաղաղեցի ջան-
թերն արյուն կտան, քանի դեռ Ա-
րարկիրում չեն բազմացել առնետ-
ներ:

"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Այս տարի, մայիսի 7-ին Նյու Յորքում, Ելի կղզու Մեծ դափնիօնմ կայացած հորեցյանական խանոնինգերորդ հանդիսավոր արարության ընթացքում Եթևամի դեմքական համալսարանի ցջանավարս, Սիշիզանի համալսարանի Մարի Մանուկյանի անվան Դայագիտական ամբիոնի դրոֆեսոր, Դայագիտական ուսումնասիրությունների ընկերակցության նախագահ **Գեորգ Բարեգչյանը** տարգետարարությունում էլեկտրական պատճենագիր է տրամադրել՝ ուղարկելով այս պատճենը Հայոց ժողովական կուսակցությունների կողմէն:

Պրոֆ. Գետիղ Բարդաշյանը ծնվել է Բեյրութում, մեծացել Կանակոսում, ավարտել Երևանի դեւական հանգստարանի բանասիրական ֆակուլտետը, դրսուական թեզ դաշտամել Օֆիորդում (Անգլիա), հետ Դարվարդում դասախոսել 14 տարի, 1987-ից անցել Սիջիզանի հանգստարան, որտեղ բարերար Ալեք Մանուկյանը հատու նրա համար ֆինանսավորել եւ ստեղծել է հայագիտական աճրին (կամ արո՞ ինչողես Գ. Բարդաշյանն է ասում): Դայագիտական ուսումնասիրությունների ընկերակցության նախագահն է եղել անցյալում եւ այժմ նույնութեա: 2005-ին արժանա-

Հղջանում են, մեր լողազությունն են անում՝ հայն այսինքն ու այսինքն է եղել, մեր ազգայնական ճութեցմներից դեմք է դուրս գալ համահարհային լայն աստղաբեզ, լեզու ինանալ, քարզմանել մեր գրականությունը, քարզմանիշների հրավիրել, դաշտներ Դայաստանը աշխարհի ուսադրության արժանի կենսողներից մեկը մասկովի առումով։ Եթե ձիւս աշխատեն, փողոն էլ դրսի կարվի։ Ուզում են, որ կայունանան երկիրը եւ մասկովը։ Իհարկե, էկոնոմիկան խիս կարեսու է, մարդկի դեմք կարողանան իրենց հացը վաստակել գոնե, որդեսքի ուրիշ բաներով եւս զրադիւն։ Ի՞նչն այստեղ ձիւս չէ:

Նրա ղեկավարած Հայագիտական ընկերակցությունը 265 անդամ ունի, կազմակերպում է գիտաժողովներ, դասախոսություններ. «Հիմա արդեն ուզում ենք Հայաստանում եք գիտաժողով՝ կազմակերպել, որ Հայաստանի գիտնականներն ել մասնակցեն: Վերջին գիտաժողովը Կայիփոռնիայում էր՝ ցեղասուրանության, գրականության եւ այլ թեմաներով»:

ԱԱՍ-ի տարբեր համալսարաններում կան մոտ 14 հայագիտական ամբիոններ, որոնք հայագիտական առարկաներ են դասավանդում, դաշտասում հայագիտության դրկունքներ: Դրանք մեր հասկացությամբ իսկական

անգործությունը՝ ինտելեկտուալ համեմատություն անելով թուր մասկոր օւրկայացուցիչների հետ։ Եռորդը երեսնշի է և աշխատում է Հայաստան-Սփյուռք կաղղերի վրա, համալսարանի դասախոսն է Եղիշ, Վահե Սահակյան, ինչպես կավարտվածը դրկուրակն է դատաստում։ Չորրորդն աշխատում է տասնիններության դարի վերջի-խաներորդ դարի առաջին տասնամյակի հայ-թրական հարաբերությունների վրա։ Մեկը ամերիկացի է, որ ժամանակին խանական թվականների Սովետմիության «ժենարդեմերով» է հետարրված՝ կանանց իր գրագետ դարձնելու շարժում էր, դրա դաստիարակությունը է գրում, եկավ Հայաստան, արխիվական ուսումնասիրեց։ Ըվելցարացի ուսանող ունեցած ազգային գրականության համեմատական վերլուծությունը է անում՝ 19-րդ դարի երկրորդ կեսին Պոլսում ստեղծված հայ եղին գրականությունների (Պոլսում ստեղծված հայ իին գրականության)։ Փայլուն ուսանողը է նաև միջնադարյան հայ բանաստեղծության գրադիզոն Միհայել (Մայք) Թայք-Պետրոսյանը։ Ուրիշ ոչ ոք չունի այլդան ուսանող։ Նրանք բոլորն եւ գրաքար են անցնում նրանց աշխատանքները բոլորն եւ նորությունները կիմեն հայագիտության մեջ, որը մոտեցումներ կղարունակեն։

Եր,թե Կայոց ցեղաստանության Այուբերի հանար էլ ղեցէ և աշածի ասիին Վահանգօտոնի Հոլովոսի կենությունը (բայց հետո, իհարկե, դուրս թռողին): Տեղեկագրում Հայոց ցեղաստանության դասմությունն է եւ թանգարանում իր ցուցարժեիք նմուշների ցուցակները: Մի խսոր հենց այդ տեղեկագիրը դաշտաստիկ Գ. Բարդաշյանը ցանկացէ Եր Ընության ավարտել Քիչերի խսությունը: Ակսել է փնտել, չի գտել: Քիչերի ասածը չգրեց այնտեղ՝ Ընության անձնելու ժամկետը սեղմում էր, բայց արդեն հետարքությունը շարժվել էր. 18 ամիս ոռնուց վեցամյես գտավ աղբյուրները, երեք օրում եղաց 80-էջանց փորիկ մի գրքով այդ ճամփառը կայ Քիչերի արտահայտության դասմությունն այս է. 1939 թվականի օգոստոսի 22-ին Քիչերն իր ռազմական ողջ վերնախավին հավաքում է ժողովի եւ Լեհաստանի վրա հարձակվելու արիթրով նախաղաղարասուն: Ըստ ներկաների՝ արգելված է եղել գրի առնել նրա ասածները: Մի 4 ժամ խստել են. «Բայց Քիչերը ավտոմաշի նման կրակում էր, չկ, ահավոր արագ է խսում: Ոմանք ասում են՝ երկու ժամ խստել եր, հետո դադար է եղել, ոմանք էլ ասում էին՝ երեք ժամ է խստել, կարենք չէ: 8 թե 10 աշրբեալ հիշողություն կա: Նրանք ովհեր ներկան են եղել՝ անմիջապես հյուրանց են վերադարձությունը»:

**ԳԵՂԻՐԾ ԲԱՐԴԱՔՅԱՆ. «ՊԵՏԾ Է ՂՈՒՐ զալ
համաշխարհային լայն ասպարեզ»**



Եթե է Երևանի համալսարանի դասվակոր դրվագնորի ասիթանին եւ բազմաքի այլ մրցանակների՝ հայագիտությանը մատուցած ծառայությունների համար: Մինչ նրա հետ գրույղ արժանահիշատակ հատվածների փոխանցումը ներկայացնեն նրա հետինակած ուսամճնափրությունների ոչ ավարտուն ցանկը՝ ընթերցնին դասեկերպում ամրու համար, թե ինչ հետարքությունների մարդու հետ է գրույղ «Ազգ-ԳՈ»: արդի արևմտահայերենի դասագիր անգլիախոսների համար, «Պարնիսանի այլաբանական երկերի դասմական դեմքներն ու դեմքները՝» հայերեն, «Դայ նոր գրականության դասմության եւ կենսամատնագիտական տեղեկատու», անգլերեն, 750 էջ, որը 16-րդ դարից սկսած մինչեւ 1920 ծնված հայ հետինակների կենսամատնագրություն է՝ սկզբի 250 էջ դասմությանք՝ 16-րդ դարից մինչեւ մեր օրերը: Ստեղծել է նաև արելահայերենի դասագիր անգլերենով, հետինակել «Միխթայրանների նոյասըր հայկական գիտության ու ճշակութին» գիրը եւ այլ աշխատություններ:

Կարենը համարեցին փոխանցել նրա տեսակետը Դայաստան-Սփյութ կապերի մասին, ամիս որ այն մի փոքր տարբերվում է Սփյութում առկա տեսակետներից՝ սովորաբար զգացական գնահատականների արժանանալով։ Վերջին շրջանում սկսված խոսակցությունը՝ սփյութի ամեն 20 հազար հոգուց մեղք Անդրկայալցուցիչ ընտելու մասին, որը հետև ինչու միասնական մարմին անդամ է լինելու, գ. Բարեգյանը համարում է ոչ զործնական։ Դրա փոխարեն նա առաջարկում է, որ սփյութին արդեն գոյություն ունեցող հայկական կառույցները (ճամանագիտական, մշակութային եւ այլն) միավորվեն, մի ընդհանուր Անդրկայալցուցչական մարմին ստեղծեն, որն արդեն կխսուի սփյութի անունից համազգային հարցերուն։

Ի՞նչն է դակասում Հայաստան-Սփյուռք կաղերին. այս հարցի դաշտավանը տարիներ առաջ էին «Ազգի» հարցերին դաշտավանելիս գ. Բարդացյանը հնմեցրել է, եւ այժմ էլ այս հովհանի 1-ի մեջ հաճարում ներկայացրեն. Երկու դեմքն ել նրա կաթիվներին ագրեսիվ աձագանեցին, բայց նարու կաթիվն եւ այս էլ ոչ շարժային, այլ ճշակույթի, հայագիտության նվիրյալի, որ եւ Երեւանում է ապրել, եւ Սփյուռքի այլ համայնքներում, համաձայն չինել կարող ես, բայց հասվի չառնել՝ ոչ: Խոկ նա ասում էր, թե ամեն կերպ դեմք է սերացնել կապերը Հայաստանի եւ Սփյուռքի միջեւ, խրախուսել անմիջական ժկումները: Ըստ նրա՝ ժողովրդի համար դեմք է այնորին դայնաներ ստեղծել, որ դրսից գան, մասնակցեն Հայաստանի կյանքին, որ բիզնեսով զբաղվողները չասեն՝ բիզնեսի համար համար դայնաներ չկան, օրենքի ուժ չկա, դատարաններն արդար չեն ու միշտ ժողովների կողմն են բժնում. ահա այսպես էր «Ազգի» զրոյցում բարձրաձայն մատծում դրոֆեսուր Գետրգ Բարդացյանը: Նա ասում էր, որ հայեր, համարեն ճշակույթի, գրականության եւ գիտության մարդիկ մեմք է բազմենք ունեն լաւ աշխարհ. «Մենք նորի

ՍԵՐ ՈՐԱԿԸ ՃԱՎԱՎԵՐ 4. ԴԱՒՐԱԿՅԱԼ

Մեր գրույցը ճավավեր նրա անցյալ կարեւ որ ուսմանախրությունների եւ ներկա աշխատանի ժողովը: Վեց ամիս առաջ նա պահանջեց մի գործ, որով գքաղվում էր 5-6 տարի խոսքը Գրիգոր Դարանացու (Կամախիտովու ժամանակագրությանը է վերաբերում: Մաս ցել է ծանոթագրությունների դատարանումը ընդարձակ ներածական դեմք է գրվի: «ԵԱԾ Դարանացոյն հետաքրքրեց, որը վեհեց ի հետ ամենօրյա կյանի, սոցիալական խնդիրների մասին խոսում է՝ բացի հշտողներից ու վեճախափի մասին գրելուց: Կարելի է տեսնել ի շոշապատճ, հայ-բուրժ հարաբերությունները հասարակ ժողովրդի մարդկանց սփումը միջյանց հետ: Հայ հետաքրքրական նյութեր կան դրա համար ել շատ ժամանակ տրամադրեցի Երկու աշորու հազիկ լուս տեսն՝ ծանոթագրություններ եւ առաջարան գրելու խնդիրը եթե Ակադի առնեմի: Միաժամանակ աշխատում եմ Պոլսա հայ դատիրաբերության դատարկությունը գրելու վրա: Հետո Կոլումբիայում վեց դասախոսություն են կարգացել հայ հիմնության մասին, գտավոր է թե՛ն, բայց դեմք է խմբագրվի, դրա վրա են աշխատում: Դեկտեմբերին աշխատական են ուղղված գրի վերածել՝ Պարագանեան մասին է, իսկ ավելի ստույգ՝ ընդհանուր բարեկանության մասին, շեշտը՝ Պարոնյանի մասին: Չափանի հայության մասին գրի վերածել՝ Պարագանեան մասին է, իսկ ավելի ստույգ՝ ընդհանուր բարեկանության մասին, շեշտը՝ Պարոնյանի մասին:

վրա: Բայց ին հետարձությունները ինս շրջան են գնում, ժամանակակից շօջանով համարյա չեն զբաղվում: Գենոցիդի հարցով են զբաղվում, «Հիմքեր» եւ հայերի ցեղասպանությունը» գրիվով լուսեմ, որը Դայաստանու երկու անգամ թարգմանվել է, երկու տարբեր թարգմանություններ են Եղել, փաստագրություն է»: Վերցինի մասին մի փոքր ավելի մանրամասներն, ամսի որ այս ուսումնապիտությունն այն մասին է, թե որտե՞ղ, ի՞նչ հանգամաններում եւ ինչ առիթով է ասել Հիմքերը «Հիմա ո՞վ է հիշում հայերի ցեղասպանությունը» խոսելը, որոնք բազմից օգտագործվում էին, բայց հայտնի չեր, թե ինչ առիթով են դրանք արտաքիրել:

Հետական Հոլովիսի ամերիկյան կենտրոնը խորհրդադարքար Հայոց ցեղասպանության ճամանակ ընդարձակ տեղեկացիր դասվիրտեա Բարությանին, ան ժամանակ ասկում

ձել, նստի-գրի են առել՝ ինչ լսել են այնտեղ. Դրանցից միայն մեկը է եղել, որ վկայել է, թե Քիսլեր հոեսորական հարց է սկզի «Ո՞վ է այսօր հիշում հայերի ցեղասպանությունը: Ես դեմք է ցույց տայի, որ ճիշտ այդպես է ասել, ու ո՞վ է գրել, ո՞վ է վկայել: Ասս այդ ամենը, որ նկարագրեցի: Քեզ ո՞ս լոյս տեսավ նաև հայերն, ընդ որում երկու անգամ թարգմանվեց առաջին աւրբեակով հայերն լոյս տեսածն ավելի ամբողջական է: Երկորդ անգամ Անդրանիկ Մարգարյանն էր հովանափորել եւ առաջարկել նորից թարգմանել, բռնիւթեն էլ է թարգմանվել: Բայց 90-ակամների սկզբին տմված ավելի ամբողջական է»:

Գ. Բարեգայանը «Պարոնյանի այլաբանական» պատմական էրկերի դասմական դեմքերն ու դեղութերը» ուսումնասիրությունը շատ հրաղուված է կատարել. «Պարոնյանը «Ծիծաղ» անունով մի ժողովածու է հրատարակել, որտեղ հերոսները կենակիներ են՝ առյօն, աղվես եւ այլն, կամ էլ հունական դիցաբանությունից վերցրած հերոս-հերոսուիներ: Դրանց իմանությունն եմ հայտնաբերել, դետեկտիվ բան էր, 1972-ին դրկուուրականն էի անուն Փարիզի Նուբարյան գրադարանում, որում էի ժամանակի թերթեր: Պարոնյանը հունարեն բառեր էր գործածել նաեւ, օրինակ՝ օֆթոդմեդոս, նշանակում է՝ ականջը կտրած էս Օֆթոդմեդոս Գորտերի ժողովում է, ընդհանուրաբե՞ս գործողությունները տեղի են ունենում գորտերի ժողովում, որ էլ Ազգային ժողովն է: Մտիւնս ասացի՝ սա քուրեթենի քարգմանենի, ժամանակի թերթերն էլ կային, եղ օրէին Մարզար Ջուզաբայան Երևանի խան կար Սամբուլում, արեամտահայությանը ներկայացնող Ազգային ժողով կոչված կառուցում: «Ոլովախզ» նշանակում է անականջ: Պարոնյանը հունարենով ծածկել է դա, դասմած դեմքերն ընթերթներ են Ազգային ժողովի աճանագործություններուն կամ նշանց ծաղրանկան է: «Օֆթոդմեթոսն» այլդես գտա, նախ անունը քարգմանելով: Այս ուսումնասիրության մասին դասմանը գրավիչ էր Բարեգայանի համար, քանի որ ընթացքում իհացել է Պարոնյանի հունորով, ինչն էլ ժամանակի հայկական կյանքի ողջ երեխանին է ծնվել:

Այս անգամ դրոֆեսոր Բարդաչյանը Դայաստանի էր Եկեղի մասնակցելու «Իրանը և Կովկասը» միջազգային գիտաժողովին: Իրեն նաև Երեւանցի համարու դրոֆեսորը (համալսարանու ուսանելու աշխիները նրան իսկական Երեւանցի դպրքին) օգտագործուած է բոլոր աշխիները՝ Երեւան գալու համար, նաև տիկինն է Երեւանցի, ի դեմ, ծաղկային զայնի մասնագետ, որ ԱԱՆ-ում անցկացված ոլորշի հեղինակավոր մրցույթներում Երևան անգամ մրցանակ է օսկել: Գ. Բարդաչյանի մոտ այցը Դայաստան էլի մոտակա ժամանակաշրջանի մեջ է՝ սեղմենքին բացվելով է Սատենադաշտարանի նոր մասնաւունքը, եւ գիտաժողով կա՝ գալու է եւ Երկուսին էլ մասնակցուու:

Ելվիճա Մակարյանին խանգարողմերն այսօր էլ պարուն են եւ չժմեղանում, երբ խոսք է գնում երջուիու տաղանդի նախին: Նրանք աշխատում են չիհեցել իրենց լուման՝ տաղանդի ծակատագիրն արգելակելու գործում, երբ դեմքի ամենալուրջ արտահայտությամբ ասում էին, որ Ելվիճան հայ ավանդաղաց հասարակությանը չի սոսնձվում, երբ կարում-հանում էին նրա կատարումներն արդեն դատարասի հաղորդումից, երբ ասում էին «Վերեւում չեն հասկանա՝ ճեզ հաճար զլխացավանք կդառնա», ու զլխացավանից ազատվելու հաճար հենց հեռուստասեսության միջին օդակներում իրենք էին կարում-հանում Ելվիճային: Այդ մարդիկի հիճա էլ կան, անգամ նրանց մի ճամաս տարբեր հեռուստասեսություններում դեռ դատախանառու օդակների դեկապարներ են, ու ժամանակը, բարերը, սերերը փոփոխվելուն

գեհաց չէր ուզում, եւ խնդրել եր
մարմնն այրել եւ մոխիրը լցնել օվ-
կիանոս, իրեն հիտել առանց հա-
վաբելու:

Եր որտեւ տեղ ընթերցում են Նրա
կենսագրությունը, որ գրվել է փաս-
տութեան վերջին տարիներին, հաւակ-
նում եմ՝ շատ բան է դակաս այն-
ժեղից. դակաս են նրա ժողովն ու
բողոքի ձիւ- արտաինը, նրա բաց-
եւ ազատ կեցվածք՝ որդես ամե-
նուր շատ եկած անբարեհանելից
ու չկամներից դաշտանական
ռեակցիա: Նրա տեսն ամբողջու-
թյամբ ճարտահրավեր է խորհրդա-
յին ամեն ինչին: Նեռուստաբետկո-
նում, ուր նամակների բաժին ան-
վան տակ վերահսկվում է անհատ
մարդկանց ուղղված նամակագ-
րությունը (ինչպիսի անբարոյակա-
նություն է դա թվում այժմ), որտեղ
գլավվիշի ու հազար ու մի տեսակ
հատուկ բաժինների թիվ տակով
դեմք է անցնեին բանաստեղծու-
թյուն, երգ, կատարում, դասնկարք,

Էլվինայի Երգի ժամանակը հիմա է

զուգընթաց՝ Արամի իրենց մեղքերը չեն բավել Էվկինա Սակարյանի համեթոյ: Իսչո՞ր, չնայած խորհրդային դատավորության պատճենին՝ Վիշնովը եւ Ցոյի արվեսր հասեց այդ դատավորության միջոցով, հեռուսաւոհական մեջքի վեհականության մասին համար այս արագ արդարացումը առաջակա է առաջարկության մեջքության մասին:



կեցին, Վայելեցին անհիմն փառ,
փող ու ձանաչում՝ իրեց բոլոր հար-
մարություններով եւ արտօնություն-
ներով։ 1989 թվականին սաս օրով
մեկնեց Ամերիկա եւ էլ չվերադար-
ձավ… սա էլ մի առանձին դաս-
ություն է՝ հայաստանյան ժողուր
անդրադարձներով, ու մի օր հարկ
կիմի այդ բոլորը դատմել՝ հիշողը
իհուում է։

Դույսա զամասան
ու ժամանակակից
են մըդրում, որ անցած դարի ութ-
ունական բակալամերին մեր
ընորհաի Երգիշների մեջ կային
նաեւ տաղանդներ, որոնցով հան-
գիս կարող էին ներկայանալ աշ-
խարհին, քայլ նրանց բաղուց
էին՝ խորհրդային նիստուկացը
լուր ընդունած՝ Էլվինան, Զառա
Տնիկյանը, Էռնա Յուզբաշյա-
նը...Քայլ նրանց ամեն կերպ
խանգարում էին այն մարդկի, ո-
րոնի քացի կոմկուսին ծառայե-
լուց՝ ի դաշտոնե նաեւ դարտավոր
էին տաղանդներին հայսնագործել
ու հովանավորել, փայիկայել եւ
հանձնել ժողովրդին, նրանք
գլուխմեն զաքառում էին, ել չա-
սած, որ դարզամեն չարաճութեն
խանգարում էին հաևկաղես Էլվի-
նային, որը իտեւ նա ոչ մի կերպ
չէր տեղավորվում խորհրդային գա-
ղոնի համադաշկերում եւ իրենց
զաքառական դատկերացումներում: Եթ,
նրանք կյամնում խանգար-
եցին Էլվինային, իսկ այն տարա-
ծաշափությունում, ուր բոլոր ենին
զնալու, նրանց կզի եւ իրենց տե-
ղու ցույց կտա Էլվինան, բանի որ
այնտեղ տաղանդներն ամենա-
բարձր պատճառն են:

Իսկ Երևանի կյանքում Ելինա
Մակարյանին գնահատեցին ավելի
շատ օսաբները եւ... սովորական
համդիսատեսը, որ, այսուամենայ-
նիվ, այսօ էլ հիւռում է նրա երգերը:
Ով անձամբ ծանաչել է՝ անցած
դարի ութուննական թվականների
երեսանյան օրվա մեջ Վերաբար-
րում է նրա կերպարը՝ մի փոքր ես-
տենարկ, մազերը առյուծաբաշ-
թափած, այն ժամանակ մոդայիկ
մինչեւ ծննդերը խաչուփաչ կա-

Ելվիճային ո՞վ
կիանդութեր: «Ո՞ւ
ե՞տ տղաներ» երգը, որ
Դայրենական դա-
ստրազմում զոհված
հայ տղաներին էր
Վերաբերում, Ելվի-
ճան այնուև էր եր-
գում, որ դա ասես
աշրածվում էր առ-
հասարակ իրա-
վունի համար բոլոր
բողոքողների վրա,
ու դա հասկացվում
էր: Բայց սիթղված
էին մրցանակ ասա-
(կարծեմ) կոնսումո-
լի մրցանակ սաս-
ցավ՝ երեխ միակ
հայկական մրցա-
նակը, բայի որ
կոնկրետ թեմատի-
կայի ասա էր: «Ո՞ւ
իհմա էլ Եվփիճայի-
ն, ջազային ծայրը
ազ է, ինչդեռ նաև
յն ժամանակ հայտնի
այսին կատարումները
հայութեան առաջնա-
կան պատճեան են:

ազ լրացվ երջուղիս
Անկախ նախից, որ
անգարողները հիմա էլ-
լա համար դժվար է ան-
հաջող լուծելը, կար-
ունա ինկական ժամա-
նագիտական տարրերը
և ազգային աշխատա-
կանությունը առաջ-
անական արվեստը, իրենց
աշխատական ապահովությունը եւ նո-
ւազությունը հանդիսան-

ԱՐԻԵԼԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

www.azg.am www.azgdaily.com

ԱՐՁԱԿԱՆԵ

Մատաղացուներին շեն դարսավում

շարունակությունն էր, անհրաժեշտ դարձած համակարգային փոփոխությունների սկզբը, մեր հազարամյա իդա անկախության հոչակումը, հայոց բանակի կազմավորումը, ստեսության ազատականացումը: Ընդունենք, որ ինչ-ինչ դաշտաներով հայի այս տեսակը արցախյան դաշտազմին չի մասնակցել, գոհված մարտիկներին հոլուրկապորդողների մեջ թերեւ չի եղել: Բայց չէ՞ որ լսել կամ տեսել է նրանց, ովքեր հիւում են դաշտազմի արհավիրքներն ու հաղթանակի թերկրանդը, եթե տաղանդաւագ հայորդները օրիշը գետով էին փոխարիժել, թող որ սխալներով հանդերձ լետականակերտնան գործին էին տվել, խոսելու, գործելու ու գելու ազատությունն էին ընծեռել: Ընդամենը նաև մատահետեն, որ այս շրջանում իր անկախությունը հոչակեց Արցախը՝ թիկունքում ունենալով իննիշխան Դայաստանը: Ի վեցող հայերիս հանդեմ դաշտազմ սանձագերծած ազգին առաջին անգամ դաշտարձեցին մեծից զինադարար Նարեկի: Ուրիշ ինչ է ուսի նշաված ասամանյակի սկիզբը փառահեղ հոչակելու համար, որն անունը կարվի և նշտանական դժվարություններն էլ հաղթահարելոց հետ: Արդյոք սրանի այն նվաճումները չեն, որոնց դաշտազման ողբերգական դրակումն անիմաս է դառնում: Ան-

Եւլուս հայոց ղետականության Երկունիք-ծնունդից հետո շատերի սպասելիքները չարդարացան. Կենցաղի հոգեւոր սպասվածից ավելին են նաև այսօր, որն իր հետեւն է բռն-ում առօրյայի մոտ ոլրուների Վրա: Անգամ այս ամենով հանդերձ 1990-ականների համապես սկզբի Վրա-լումների փնտրության տրվել օգսակար գործողություն է:

Թե ինչ նորամակ է հետաղնդրամ հեղինակը 1990-ականների սկզբի այս գործնաբացների մասնակիցներին «անփառունակ գործունեություն սկսեցին» խոսերի արժանացնելով, երբ այդ տարիների հայոց եկեղեցու երջանկահիշատակ Կազգեն Ա կարողիկոսը նրանց մատաղացուներ ուրակեց, դժվար է գուշակել: Ծերեա հիշենք Ավետիք Խասակյանի համանակ շրջանում գրած «Պատրազմ ահեղ, աշխարհակեդեղ» խոսերը կամ բռնամբ ևկած «Կյանքի ուղին լինի որպես, ամեն բայլը՝ ազնիվ, արդար» խառը:

ԳԵՂԱՎ ՔՅՈՒՐՈՒՄՅԱՆ
(* Խոսքը վերաբերում է մեր թերթի
օգոստոսի 20-ի համարում Ավիկ Ի-
սահակյանի ստորագրած «Եր ժա-
մանակի հրամայականը ճակատա-
ցիք» հոդվածին: **Խոսք:**

**ՀՀ սիյունի նախարար Շահնուշ
Հակոբյանն ընդունեց նկարչութիւնը
Միանդա դե Մոնտին (Գրիգորյան)**



ցուցահանդեսներում՝ Նյու Յորք, Բաղրամիա, Գերմանիա, Ավստրիա, Ավստրալիա, Դայասասա՞ անհատական եւ խմբային ավելի քան 60 ցուցահանդեսներում՝ Նյու Նյու Յորք զարդարություն են համաշխարհային ճանաչում ունեցող հավաքածուներուն:

Արժանացել է ամենատարբեր մրցանակների: 2011 թ. դեկտեմբերի 3-11-ը հրավիրված է Խալիխյում կայանալիք Ժամանակակից արվեստի միջազգային ցուցահանդեսին:

